

Jongerenprogramma (1) bij 'Gereformeerd? Ik?' OVER GOD EN MENS

Onderstaand programma hoort bij het boekje 'Gereformeerd? Ik?', uitgegeven door Uitgeverij Jes! Zoetermeer. Het is voor € 7,50 te koop in de boekhandel.

INHOUD:

- een introductie van het thema 'gereformeerd-zijn' in het algemeen;
- handvatten voor de bespreking van het eerste deelthema: 'Paul kiest – over God en mens'

A. INTRODUCTIE – ASSOCIËREN OP 'GEREFORMEERD'

Doelstelling – We inventariseren waaraan de deelnemers denken bij het woord 'gereformeerd'.

Benodigheden – Voor elke deelnemer minstens 3 post-its en een pen.

Aankondiging – *Vanavond denken we erover na wat 'gereformeerd-zijn' nu eigenlijk is. Maar laten we eerst inventariseren welke gedachten en associaties het woord 'gereformeerd' bij jullie oproept.* Het is niet de bedoeling dat je bij deze opdracht zelf al een invulling geeft aan het woord 'gereformeerd'. Deelnemers moeten vrij kunnen associëren.

Werkwijze – Deel de post-its uit. Jongeren mogen op de post-its hun associaties opschrijven (één per briefje) en die vervolgens ergens voorin de zaal opplakken. Probeer een snelle ordening te maken van de resultaten. Waarschijnlijk kun je ze verdelen in de volgende categorieën:

- Over *culturele uitingen*, zoals over kleding, televisie-gebruik, enz.
- Over *de kerkdienst*, bv. de lengte van de preek, hoeden voor vrouwen, psalmen zingen, enz.
- Over *de geloofsbeleving*, bv. somber of juist overtuigd.
- Over *de geloofsinhoud*, bv. de doop, verkiezing, verbond, enz.

Geef snel een samenvatting van de 'oogst' en stel eventueel een paar toelichtende vragen, bijvoorbeeld (voor zover er sprake van is): 'Hoe komt het dat we vooral aan uiterlijke dingen denken?', 'Hoe komt het dat we er zo'n negatief beeld van heb-

ben?' Spits ten slotte toe op de geloofsinhoud: als dat kenmerkend is voor gereformeerd-zijn, voel jij je dan gereformeerd?

B. KORTE INLEIDING – WAT IS 'GEREFORMEERD'?

Doelstelling – We maken duidelijk dat 'gereformeerd-zijn' in de eerste plaats een manier van (gelovig) denken is, waarbij je a. meerdere woorden laat spreken, ook al lijken ze soms tegenstrijdig, en b. zoekt naar het bijbelse evenwicht tussen die woorden.

Achtergrondinformatie en werkwijze – Het is belangrijk om eerst duidelijk te maken waarover we het hebben als het gaat over 'gereformeerd-zijn', en ook: waarom we het daarover hebben.

- Veel jongeren denken bij dit woord alleen aan groepen of kerken die het woord 'gereformeerd' in hun naam hebben. Dat verschilt dus per plaats: de ene jongere denkt vooral aan de Gereformeerde gemeenten en een andere bijvoorbeeld aan de Gereformeerde kerk vrijgemaakt. Jongeren die zelf lid zijn van de Protestantse Kerk in Nederland, kunnen denken dat zij (dus) niet 'gereformeerd' zijn.

- Voordat je verdergaat, moet je daarom even duidelijk maken wat we verstaan onder gereformeerd. Een kerk noemen we gereformeerd als zij uitgaat van de gereformeerde belijdenisgeschriften. Dat betekent onder andere twee dingen: 1. Ook de Protestantse Kerk in Nederland is in deze zin gereformeerd, en 2. er zijn heel veel

verschillende soorten gereformeerd (zie 'Gereformeerd? Ik?', pag. 9).

▪ Als we verder invullen wat 'gereformeerd' is, moeten we niet in de eerste plaats kijken naar hoe mensen het vormgegeven hebben. Natuurlijk heeft het (ook) te maken met bepaalde culturele uitingen en met een bepaalde geloofsbeleving, maar het is vooral een manier van (na-)denken over het geloof. 'Typisch gereformeerd' is:

- a. dat je meerdere woorden laat spreken, ook al lijken ze soms tegenstrijdig;
- b. dat je zoekt naar het bijbelse evenwicht tussen die woorden.

Vertel hier kort iets over en maak daarbij gebruik van pag. 65-67 in het boekje 'Gereformeerd? Ik?'

C. BRUG NAAR THEMA 1

Doelstelling – We maken de overgang van het voorgaande naar het eerste thema dat laat zien wat 'gereformeerd zijn' is: de relatie tussen God en mens.

Aankondiging – *Het blijft nog wat abstract, daarom gaan we gauw naar een voorbeeld dat het concreter maakt. Het is gelijk al een heel spannend onderwerp: hoe gaat God met ons, mensen, om? Daar kun je op heel verschillende manieren over nadenken. Typisch gereformeerd is om ook nu om twee begrippen naast elkaar te laten staan: aan de ene kant Gods soevereiniteit (dat God de absolute macht en zeggenschap heeft) en aan de andere kant de eigen verantwoordelijkheid van de mens. Hoe dat dan werkt? Luister naar een gesprek dat Paul, een 17-jarige jongen, had met een leidinggevende uit zijn gemeente.*

D. DIALOOG OVER 'GOD EN MENS'

Doelstelling – Vier hoofdonderwerpen die te maken hebben met de relatie tussen God en mens, worden geïntroduceerd.

Benodigheden – Drie personen die de rollen spelen van Paul, 'de ander' en de verteller; een beamer waarop je na elk van

de vier onderdelen de kern presenteert; de tekst van de bijlage (= samenvatting van hoofdstuk 1 uit het boekje).

Werkwijze – De verteller vertelt kort iets over Paul (zie pag. 7-8 boekje). Vervolgens 'brengen' Paul en de ander het eerste deel van de dialoog. Het mooiste is het als ze dat uit hun hoofd doen, anders kunnen ze het voorlezen. Als ze daarmee klaar zijn, vat de verteller samen wat er gezegd is, door te wijzen op de kern die bij dit onderdeel is geformuleerd (zie bijlage). Hij of zij laat deze kern via een powerpoint verschijnen en voegt daar misschien nog een paar (niet méér) zinnen aan toe. Vervolgens gaan Paul en de ander verder met het tweede deel van de dialoog, enz.

E. GROEPSGESPREKKEN

Doelstelling – De jongeren proberen op een 'gereformeerde manier' na te denken over de relatie tussen God en mens.

Benodigheden – Voor elke deelnemer een papier met daarop als eerste de volgende vraag:

Als gereformeerd zijn onder andere is:

- a. meerdere woorden laten spreken, ook al lijken ze soms tegenstrijdig;
- b. zoeken naar het bijbelse evenwicht tussen die woorden,

wat heb je daarvan dan herkend in de twee spreek?

Verder zet je op dit papier de vier kernen én de daarbij behorende doordenkers (zie bijlage).

Werkwijze – Maak groepjes van 4-6 personen en laat de jongeren nadenken over de beginvraag én over de vier doordenkers. Trek hier maximaal een half uur voor uit.

Afronding – Vraag plenair om reacties op de beginvraag.

F. AFRONDING

Doelstelling – We zetten nog een paar punten op de i, om duidelijker te maken 'wat hier nou gereformeerd aan is'.

Achtergrondinformatie en werkwijze –

Het kan goed zijn om ten slotte nog het volgende voor het voetlicht te brengen. Jongeren kunnen denken dat we het gereformeerd-zijn benadrukken om ons daarmee af te zetten tegen mensen die niet gereformeerd zijn. Maar dat is niet waarom we hierover nadenken. Het gaat erom, te laten zien dat het best mooi is om gereformeerd te zijn. Natuurlijk zijn er ook niet-gereformeerden die zo denken; ‘zelfs’ veel evangelischen geloven op dezelfde manier (behalve als het gaat over de kinderdoop). Het gaat er dan ook niet om dat we ons profileren ten opzichte van mensen die in een andere geloofstraditie staan. We willen alleen maar benadrukken dat de gereformeerde geloofstraditie een mooie traditie is.

Dat het ook weer niet vanzelfsprekend is dat je zo denkt, blijkt als we het toch wat scherper formuleren. Want niet iedereen denkt en gelooft op deze manier.

► *Gods soevereiniteit* – Wie dat vergeet, komt al gauw terecht in de meer vrijzinnige delen van de kerk.

► *Menselijke verantwoordelijkheid* – Ook dit element wordt niet door iedereen voldoende benadrukt. We komen dan in kerkelijke sferen die wel aangeduid worden als ‘ultra-gereformeerd’.

► *Doop en verbond* – Het is duidelijk: in evangelische kringen wordt hier heel anders over gedacht. Juist hier kan zich de gereformeerde traditie onderscheiden.

► *Geloofsgemeenschap* – Dat je niet in je eentje gelooft, is een typisch gereformeerde gedachte, die haaks staat op een denken dat vooral het accent legt op het individu. Gereformeerd-zijn betekent een positieve waardering van de plaatselijke gemeente als onderdeel van de (wereldwijde) kerk.

Overigens is het dus weer niet gereformeerd om één punt eruit te halen en daar alle accent op te laten vallen. Dan krijg je ongezonde eenzijdigheden. Ook over de bovengenoemde onderwerpen moet je ‘met meerdere woorden’ blijven spreken.

BIJLAGE – DIALOOG MET PAUL

1. GOD IS SOEVEREIN

Paul: Weet je, de laatste tijd krijg ik nogal eens de vraag of ik dit jaar belijdenis ga doen. Maar eigenlijk weet ik niet wat ik met die vraag moet. Het klinkt misschien gek, maar zit God er nou echt op te wachten dat ik ‘Ja’ tegen Hem zeg? Dat kan ik me gewoon niet voorstellen. Vergelijken met Hem stelt een mens toch helemaal niks voor? Waarom zou Hij wat met mij te maken moeten hebben? En ik met Hem? Snap je wat ik bedoel?

ander: Misschien wel. Je bedoelt zoiets als: waarom zou president Obama jou bij hem uitnodigen op de koffie? Dat kun je je al niet voorstellen, laat staan dat God iets met je zou willen hebben. ‘t Verschil is natuurlijk dat je sowieso al iets met God hebt, omdat God je heeft gemaakt. En dat heeft Hij niet voor niks gedaan. Hij heeft je gemaakt voor een relatie met Hem. Misschien ken je die tekst wel: ‘Mijn zoon (of: mijn dochter), geef mij uw hart.’ Dat is precies wat God wil. Daar verlangt Hij naar.

Paul: Maar hoe kan ik Hem nou mijn hart geven? Hoe doe je dat? Ik wou dat ik het kon! Maar het klinkt zo... zo groot, zo moeilijk! Soms denk ik dat ik het wil, maar eerlijk gezegd ben ik dat vaak ook zó weer kwijt. Dan heb ik er helemaal geen zin in, of dan ga ik ergens enorm de fout mee in. Ik wou dat ik het wat harder kon willen. Dat klinkt misschien gek, maar zo voelt het ongeveer.

ander: Nou, zo gek is dat helemaal niet. God zegt zelf ook zoiets in de Bijbel. Er staat ergens dat alle mensen slecht zijn en dat er niemand is die God zoekt. Wat dat betreft, heeft God dus niet zo’n hoge pet van ons op. Van mij niet, maar ook van jou niet. Dat jij het moeilijk vindt om te geloven, is dus helemaal niet zo gek. Eigenlijk *kun* je het ook helemaal niet!

Paul: Hè? Waar hebben we het dan over? Waarom vraagt iedereen dan of ik wel in God geloof en belijdenis ga doen? Dat is dan toch een hopeloze vraag?

ander: Toch niet, want de Bijbel zegt ook dat God er zélf voor zorgt dat je een relatie met Hem krijgt. Wat jij niet kunt, wil Hij voor je doen. Hij geeft je het verlangen om te geloven en Hij wil ervoor zorgen dát je gaat geloven. Daarom vind ik dat ene lied ook zo mooi: *Draw me close to You*. Daarmee zeg je eigenlijk: Heere God, uit mezelf lukt het me niet om bij u te komen, maar trekt U me dan! Dat is toch mooi? 'Al wat u ontbreekt, schenk Ik, zo gij 't smeekt; mild en overvloedig.'

Kern: Zonder God stelt een mens niet zoveel voor. We zijn in alles – óók in het geloof – van Hem afhankelijk. Maar Hij wil ons dan ook alles geven. Hij zorgt ervoor dat je een echte relatie met Hem kunt krijgen – als klein mensje met een grote God.

Doordenker: Wat vind je van deze 'kern'? Kies één van deze woorden: ik vind het een: bemoediging / teleurstelling / opluchting / belediging / uitdaging / [ander woord]. Waarom kies je voor dit woord?

2. JIJ BENT VERANTWOORDELIJK

Paul: Nog even over wat je net zei. Dat klinkt wel mooi, maar dat betekent dan toch dat ik er niks aan kan doen als ik niet ga geloven? Als God mij het geloof niet geeft, ligt het aan Hem en niet aan mij... Laten we wel zijn.

ander: Vind je dat echt?

Paul: Nou ja, oké... eigenlijk niet. Maar 't is wel *logisch*.

ander: Moet geloven logisch zijn dan? Als het alleen maar logisch was, hadden we het zelf wel kunnen verzinnen. Veel mensen gaan er inderdaad zo mee om, alsof geloven een kwestie van wiskunde is – iets wat je helemaal kunt narekenen. Maar volgens de Bijbel gaat het in geloof over veel méér dan wiskunde. Gelukkig maar, anders was er niet zoveel aan.

Paul: Maar ga nou 's in op mijn vraag: als God mij het geloof moet geven, ligt het toch aan Hem als ik niet ga geloven?

ander: Zo lees ik het niet in de Bijbel. De Bijbel zegt: 'Het geloof is een gave van God.' Maar hij zegt ook: 'Je moet zélf een geloofskeuze maken!' Zo praat God erover en dus moet het allebei waar zijn. Jij moet dus zélf kiezen of je belijdenis wil doen en Jezus wil volgen. Zo gaat Hij met jou om, Paul. Hij houdt ontzettend veel van jou, maar juist daarom verlangt Hij

ernaar dat jij tegen Hem zegt: 'Heere, ik houd ook heel veel van U.' Wil je dat?

Paul: Dat vind ik wel een heel directe vraag... Wil ik dat? Tsjonge, ik weet niet of je dat wel zo kunt vragen hoor. Als het zo is dat God mij het geloof moet geven, kan het toch geen serieuze vraag zijn of ik van Hem houd?

ander: Dat ziet God anders. Het antwoord neemt Hij in ieder geval heel serieus. Je kunt 'ja' zeggen en je kunt 'nee' zeggen – met alle consequenties van dien. Kijk maar naar wat Mozes tegen het volk zei: 'Het leven en de dood heb ik u voor ogen gesteld, de zegen en de vloek! Kies dan het leven, opdat u leeft, door de HEERE, uw God, lief te hebben.' Aan jou de keuze.

Paul: Dat vind ik gewoon eng klinken... Het is zo zwart-wit.

ander: Hoezo? Het is precies hetzelfde als met het krijgen van een vriendin. Op een gegeven moment komt het erop aan: 'Hou je nou wél van haar of niet?' Dat kan niemand anders voor jou beslissen. Je kunt de verantwoordelijkheid niet op een ander afschuiven. Dat kan ook bij het geloven in God niet: je kunt de verantwoordelijkheid niet afschuiven op je ouders, op de kerk of op God. Jij moet beslissen of je een discipel van Jezus wilt zijn.

Paul: Moeilijk hoor...

ander: Als je het moeilijk vindt, kun je er altijd nog voor bidden: 'Heere, *help* me om een discipel van Jezus te zijn.' Dan komt het zeker goed...

Kern: God neemt jou en de keuzes die je maakt helemaal serieus. Je kunt de verantwoordelijkheid niet op Hem afschuiven.

Doordenker: Hoe serieus neem je zelf de keuze vóór of tegen God? Kies een cijfer tussen 0 en 10. 0 = niet serieus, 10 = heel serieus. Wat zegt dit cijfer over jouw relatie met God?

3. GOD KIEST

Paul: Ik denk dat ik dat begrijp over die keuze maken van mij zelf. Maar het is toch zo dat God al voor mij gekozen heeft? Dat heb ik tenminste altijd begrepen van de doop. Dat hebben mijn ouders ook wel eens gezegd. Dat ze het heel mooi moment vonden 17 jaar geleden. Dat God zei: "Paul, jij hoort bij Mij, je bent Mijn kind"

ander: Inderdaad, zo mag je dat zeker zien. Als we zeggen dat wij mensen zelf verantwoordelijk zijn om voor God te kiezen, is dat alleen maar omdat God zelf eerst voor ons heeft gekozen.

Paul: Dat is voor mij ook wel een heel belangrijke reden om belijdenis te doen. Dan kan ik aan iedereen in de kerk en aan al mijn vrienden die ik dan uinodig, laten zien dat ik God voor mij heeft gekozen en dat ik daar nu ja op mag zeggen. Dat lijkt me heel mooi!!

ander: Dat is het ook. De doop en de belijdenis horen dus bij elkaar. God begint en jij mag antwoorden.

Paul: Ja inderdaad, hoewel ik daar niet altijd zo bij stil heb gestaan. Trouwens ik vind het soms wel verwarrend met de doop. Een goede vriend van mij is ook christelijk opgevoed, maar niet gedoopt. Dat hebben zijn ouders destijds niet gedaan. Die zeggen dat je eerst tot geloof moet komen en pas dan kun je gedoopt worden.

ander: Geloofsdoop noem je dat, of ook wel volwassendoop. Eerst geloven en dan dopen. Er zijn veel christenen die dat geloven... En helaas wordt er veel gediscussieerd hierover, soms erg heftig.

Paul: Maar wie heeft er dan gelijk. Het is toch het één of het ander. Kinderdoop of volwassendoop? En als de volwassendoop het juiste is, stelt mijn doop dan niets voor?

ander: Nee zo zwart-wit mag je dat niet zien. Laten we om te beginnen maar zeggen dat het erg jammer is dat mensen die echt van Jezus houden, hier zoveel onenigheid over hebben. Maar gelukkig hoort het niet tot de kern van het christelijk geloof. Het gaat erom of je van Jezus houdt en je met Hem hebt geleefd.

Paul: Dus eigenlijk zeg je dat het er niet toe doet hoe je over de doop denkt?

ander: Uiteindelijk niet nee... Maar daarmee zeg ik niet dat het onbelangrijk is. Zeker niet. Ik geloof werkelijk dat de Bijbel laat zien dat God een belofte geeft aan de kleine kinderen van gelovige mensen. En een belofte van God is niet zo maar wat. Als Hij zegt dat Hij als kind voor jou heeft gekozen, gaat dat heel ver. En God geeft daar ook nog eens een teken bij. In het OT de besnijdenis en in het NT en daarna de doop.

Paul: Ja dat vind ik ook heel mooi. Dat het dus uiteindelijk niet van mij zelf afhangt.

ander: Mooi hè, je hoeft je dus niet af te vragen of je geloof wel groot genoeg is. Het gaat erom of je in *God* gelooft! Het zal altijd met vallen en opstaan zijn, maar dat verandert niks aan Gods belofte dat Hij er altijd voor je zal zijn!

Kern: Je bent niet aan jezelf overgeleverd. Door de doop laat God zien dat Hij er al voor gekozen heeft om een relatie met jou aan te gaan. De vraag aan jou is of je dat wilt.

Doordenker: Bij het boekje 'Gods watermerk' is een polsbandje gemaakt dat je herinnert aan je doop. "Ik draag Gods watermerk", staat erop. Zou het voor jou wat zijn om zo'n polsbandje te dragen? Waarom (niet).

4. SAMEN MET ANDEREN

ander: Paul, weet je dat er met de doop nog iets zichtbaar wordt, naast het feit dat God laat zien dat Hij het is die voor ons kiest?

Paul: Uh... ik weet niet direct wat je bedoelt.

ander: Nou, je zei het net zelf al. Dat je het zo mooi vindt om *in de kerk* belijdenis af te leggen. In het midden van de gemeente zodat iedereen het kan zien. Op dezelfde plaats waar je gedoopt bent.

Paul: Je bedoelt dat je de doop niet voor jezelf hoeft te houden?

ander: Inderdaad, en dan nog meer. Door de doop in het midden van de gemeente laat God zien dat er meer aan de hand is dan een relatie tussen God en alleen jouw persoontje. Je mag onderdeel uitmaken van de *gemeente*. Er zijn anderen die om je heen staan. Een geestelijke familie als het ware.

Paul: Een gezin van God, met broers en zussen.

ander: Inderdaad. Die kies je niet uit, die worden je gegeven.

Paul: Hmm... als ik kijk naar ons gezin thuis, wil dat niet zeggen dat dat altijd even leuk is... Die Mark kan soms zo irritant zijn.

ander: En toch is dat ook het beeld dat in de gemeente gebruikt kan worden. Daar zitten ook verschillende mensen, van verschillende leeftijden en verschillende karakters. En ook

daar kunnen sommige mensen best irritant

zijn. Maar toch...

Paul: ...is het één gezin en horen we bij dezelfde God. Ik herken dat wel. Ik vind het erg prettig dat er mensen in de gemeente zijn bij wie ik mijn verhaal soms kwijt kan. Dan ervaar ik dat er sprake is van een eenheid tussen ons waarbij God een duidelijke plaats in heeft.

ander: Eenheid is inderdaad een mooi woord daarvoor. Eenheid tussen leden van een gemeente is een belangrijk onderwerp in de Bijbel. Die eenheid gaat zo diep dat de gemeente in de Bijbel zelfs vergeleken wordt met een lichaam. Een lichaam bestaat uit allerlei delen die heel erg verschillen, maar toch samen één lichaam vormen. Het betekent niet dat iedereen in de gemeente ook je vriend moet zijn. Maar wel dat je voortdurend in je achterhoofd houdt: die ander is net zo goed een kind van God als ikzelf!

Paul: Willem-Jan zei pas tegen mij dat het erg mooi zou zijn wanneer ik belijdenis zou gaan doen. 'Niet alleen voor jou zelf', zei hij, maar ook voor de gemeente, want we hebben je nodig.' Zo had ik er nog nooit naar gekeken. Als ze maar niet verwachten dat ik ouderling ga worden.

ander: Wie weet... misschien word je nog wel dominee.

Kern: Geloven in God is wel persoonlijk, maar doe je niet in je eentje. God geeft je een heleboel 'broers' en 'zussen' – want geloven doe je *samen!*

Doordenker: Noem eens drie manieren waarop mensen (ouderen of jongeren) in jouw gemeente jou kunnen helpen om te geloven. Hoe zou je daar méér gebruik van kunnen maken?